

Posudek vedoucího diplomové práce Andrey Procházkové „Vliv doktríny politické otázky na rozhodování soudců Ústavního soudu ČR“

Na katedru ústavního práva se jako vedoucí diplomové práce dostávám jen výjimečně. O to více mne těší, když se to děje ve spojení s diplomovou prací velmi zdařilou. A právě takovou práci *Andrey Procházkové* je.

Příznivému dojmu z jejího čtení jistě napomáhá, že jde o autorku „vypsanou“, což není míněno dokonavě. Mnozí naši diplomanti se totiž teprve na konci studia setkávají s nutností sepsání delšího textu, zatímco *A. Procházková* už připravila do tisku knižní rozhovor s *Petrem Pithartem* a má za sebou množství článků v *Respektu*. Nicméně knižní rozhovor ani časopisecké články ještě nejsou zárukou vydařené diplomové práce. K tomu je třeba inteligence, zvědavosti, nadšení, píle, nápadů, vzdělání a systematickosti, tedy přísad, které jsou v autorce namíchaný velmi produktivně.

Diplomovou prací jako celek jsem před odevzdáním neviděl, ale dvakrát jsem četl její pracovní verze. Diplomantka měla dosti jasnou představu, jak chce práci koncipovat, poskytnout jsem jí tak mohl jen dílčí rady a náměty. Co jsem jí chtěl říci, jsem už řekl.

Především jsem ocenil výběr tématu, které sice není v našich poměrech neznámé, přece jen ale není důkladně zmapované. Určitě se můžeme radovat, máme-li to štěstí, když žijeme v právním státu či v podmínkách *rule of law*. Znamená to však, že vše je regulováno právem natolik, aby to bylo předmětem rozhodování soudců? Všech, anebo jen ústavních? V různých koutech světa existují doktríny, jež nasvědčují tomu, že ne tak úplně. Může jít o prerogativu, akty vládnutí, nebo také o doktrínu politické otázky. Vztahují se k podobnému předmětu, jsou však jinak vystavěny podle historického a politického kontextu, představují tu překážku rozhodování, jindy spíše podnět k deferenci, někdy jsou vůči soudům vnější, jindy se spíše odvozují z judikatury. To je i případ americké doktríny politické otázky, kterou autorka představuje jako jeden z přístupů soudcovského sebe-omezení, a to po té, co nastínila povahu vztahu mezi ústavním právem a politikou.

Těžištěm práce však je zkoumání toho, co z americké doktríny vyplývá pro českou ústavní praxi. K tomu směřují i tři výzkumné otázky, protože dnes jsme i v Praze natolik vytrénovaní v debatách o metodologii v právnickém psaní, že víme, že bez výzkumných otázek a hypotéz hodnotný text vzniknout nemůže. Analýza se týká jednak judikatury (nakolik a jak jsou politické otázky tematizovány), jednak pohledů soudců Ústavního soudu, neboť právě o jejich rozhodování jde. Rozhodovatel totiž může vědomě i nevědomě vytvořit svoji vlastní doktrínu, může odkazovat na tu „klasickou“, aniž by ji dobře znal, stejně tak však může podobný argumentační vzorec úplně odmítnout, protože přezkoumávat se dá (má) vše, a to buď odstupňovaně (různé testy), anebo unifikovaně.

Oproti jiným mně známým pojednáním na toto téma je hlavní devízou této diplomové práce aktuálnost, systematické třídění relevantní judikatury podle různých hledisek a právě prvek rozhovorů se soudci, které názorně ukazují, že odkaz na politickou otázku může ve vědomí různých lidí znamenat různé věci. Toto poznání se projevuje v zodpovězení formulovaných hypotéz a autorčiných závěrech.

Andrea Procházková nepochybně prokázala dobrou znalost judikatury a literatury, pustila se i do primárního výzkumu, formulovala výchozí otázky i odpovědi na ně. Korektně

cituje, řádně a přesvědčivě argumentuje. Nejsem si jistý, zda to nezbytně nutně platí o celku diplomové práce, ale určitě by bylo škoda nepředstavit alespoň její podstatné části širší veřejnosti v rozsáhlejších článku. Bez ohledu na to však mám za to, že diplomová práce může být hodnocena jako „výborná“.

V Praze dne 19. srpna 2021

prof. Jan Kysela